

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság ülése

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság csütörtökön ülést tartott. Ez alkalommal átadták a Toldy Ferenc-emlékértekezést, és ki hirdették az irodalomtörténeti pályázatra érkezett dolgozatok értékelésének eredményét.

A Toldy Ferenc-emlékértekezést Tolnai Gábor, a Társaság elnöke adta át. Emlékértekezést kapott Nagy Miklós

tanácskezelő egyetemi docens irodalomtörténeti munkásságáért, különös tekintettel a Jókai kritikai kiadás gondozására, Jókairól és Kemény Zsigmondról írott összefoglaló munkáira. *Kont. Györgynének*, a Mórincz Zsigmond Gimnázium tanárának kiemelkedő irodalomtanári munkásságát jutalmazták Toldy Ferenc-emlékértekezéssel.

Emlékezés Havas Endrére

Havas Endre költő, publicista, a kommunista és az antifasiszta mozgalom harcosa születésének 75. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget tartottak csütörtökön a Farkasréti temetőben. Havas Endre sírjánál a KISZ Központi Bizottságának, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének képviselői helyezték el a megemlékezés virágait. Lerótták kegyeletüket a Magyar Írók Szövetsége, s a Magyar Rádió képviselői is.

Kérdezték – kérdezzük

Miért penészesednek a panellakások?

Panelkór. Panelbetegség. Újabb és újabb szóösszetételeket alkotunk a házigyári elemekből épített lakótelepek hátrányairól. Mert például: a penész. Egy „illetékes” szerint a panel azért penészesedik, mert „egyedek nem áttalannak zöld növényeket tenni a lakásba”. Nos, nem ez az ok.

„A falszerkezetek mikrobiológiai károsodásának (amely leggyakrabban a penészesedés) főbb feltételei: a penészgombák jelenléte, a megfelelő nedvességtartalom, magas páratartalom, esetleg kondenzálódás a felületen, kellő hőmérséklet (körülbelül 20–24 fok), valamint az oxigén jelenléte.

A penészgombák megfelelő életkörülményeinek biztosításához sokszor hozzájárul az eleve rossz hőtechnikai méretezés (elégtelen hőszigetelés), az épületfizikai szempontból hibás falszerkezet, illetve a jól tervezett épületek esetében az üzemeltetési paraméterekben beállított változás: a páratartalom megnövekedése, a szellőztetés elmaradása, a fűtés teljesítményének lecsökkenése stb. A többi feltétel szinte mindenütt állandóan megvan.”

„A penészesedés miatt a fen-

ti helyiségek egészségügyi szempontból kifogás alá esnek.”

Ezt a nem túl magyaros mondatot írják le legsűrűbben a KÖJÁL illetékesei. Rendszerint a panaszos fél, vagyis a lakó kérésére. Mert ugyebár őt zavarja a penész leginkább. Ezután bonyolult bírósági eljárások következnek, a biztosító ugyanis nem fizet. (Megjegyzem: érthető. Hiszen, ha konstrukciós hibáról van szó, semmiképpen nem tehető felelőssé az Állami Biztosító, át sem válalhatja a kár költségeit.) A szerencsétlen lakástulajdonos pedig nagyon szeretné, ha valaki megoldaná a gondját...

Ha a falak nincsenek hőszigetelve, nem lehet a szobákat „kifűteni” a falak és a szoba hőmérséklete között akkora lesz a különbség, hogy a pára óhatatlanul lecsapódik. Az eredmény: penész. Ha nem szellőztetünk, mondjuk a fürdőszobában mosás után, az eredmény: penész. A panellakások fürdőszobájában elégséges a szellőztetési lehetőség? Nem. Mi csinál a dolgozó? Nyitva hagyja a fürdőszobáját. Vagy „nem áttal a szobában teregetni”. Ezáltal „a pené-

szesedés a lakás rendeltetésellenes használatára vezethető vissza”.

Nem ám Aspergillusra, Penicilliumra és társaikra, hanem...

Bejelentett és rendszeresen kezelt 209 asztmás kisgyerekből 176 panellakásban lakik, igaz, hogy a gyerekek legtöbbször lakótelepen él, az arány mégis elképesztő. A gombaspórák az allergiás asztmára ugyanolyan veszélyesek, mint a virágpollenek. A beteg sűrűn visszaesik, fulladásos rohama csak más, egészséges miliójú lakásban múlnak el. Szegeden jegyznek olyan esetet is, hogy mikor a gyereket másik szobába költöztették, tünetmentes lett.

Nedves lakásokban adóttak az életfeltételek, így hát kitűnően érzik magukat a gombák. A dohos, földes lakások kora lejárt. Miért penészesednek háta panellakások?

„Ma hazánkban több penészesedést gátló festékbevonat áll a kivitelező rendelkezésére, ezek alkalmasak veszélyeztetett helyek megelőző kezelésére és a már megtámadott felületek felújítására is. (...) Felhordási technológiájuk extrém ismereteket nem igényel, a műgyanta kötőanyagú festékek területén kellő gyakorlattal rendelkező kivitelező számára nem jelentenek gondot.”

Csak nem olcsók. De az egészségünk drágább!

„A probléma végleges megoldását csak a megfelelő építészeti, épületgépészeti intézkedések, illetve a megfelelő üzemeltetési paraméterek érvényesítése hozhatja meg.”

És ettől a pillanattól kezdve nem tudok válaszolni a címben feltett kérdésre. (Az idézetekben közölt részletek a Szakipari Technika 1984/4. számában „Falszerkezetek penészesedése” címmel megjelent cikkből származnak.) Csak véleményem lehet, sőt van. Mint ahogy festék is. De ki keni fel?

Regős Éva

Japán gyógyszer magyar licenc alapján

A Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyára Rt. és a legnagyobb japán gyógyszergyártó vállalat, a Takeda cég képviselői Osakában megállapodást írtak alá, amelynek értelmében a japán vállalat megvásárolta a budapesti gyár Ipriflavon nevű, csonttritkulás elleni új gyógyszerének licencét. Abban is megállapodtak, hogy a készítmény gyártásához szükséges hatóanyagot a Chinoin szállítja japán partnerének. A hatóanyag exportját 1986-ban kezdik meg, s a japán cég 1987-ben

Több a pedagógus

Néhány napja a Csongrád megyében dolgozó pedagógusok bérhelyzetéről számoltunk be a szakszervezet megyei bizottsági ülésének apropóján — legalább ennyire lényeges azonban: milyen a helyzet szűkebb pátriánkban a pedagógusok létszámával kapcsolatban, mennyire el látott a megye tanítási szakemberekkel? A megyei tanács művelődési és ifjúságpolitikai bizottságának tegnapi csütörtökön a megyei tanács székházában megrendezett ülésén erről a témáról Bencsikné dr. Bagány Júlia, a művelődésügyi osztály munkatársa tájékoztatta a résztvevőket.

A VI. ötéves tervben meggyékben a pedagóguslétszám az 1980-as 6 ezer 73-ról 7 ezer 135-re emelkedett. A növekedés nem volt egyenletes: az 1982–83-as tanévben számított legalacsonyabbnak (2,6 százalék), idén pedig az eddigi legmagasabb: 7,6 százalék. A demográfiai robbanás következtében a „népes korosztályokba” tartozó gyerekek jelenleg az általános iskolák 4–6. osztályos nebulói, a „hullám” jövőbeni elűtével létszámuk csökkenni fog, ám a tendencia az, hogy — ha nem is hasonló arányban — a pedagógusoké is. Egy tanárra ma átlagosan 18,2

tanuló jut, ám jóval kedvezőtlenebb a helyzet a napközis csoportokban: az egy pedagógusra jutó tanulók száma a korábbi 33,1-es átlagról 31,6-re csökkent ugyan, de Csongrád megye városában bizony a 35–38-fős csoportok a jellemzőek. A középiskolában is emelkedik a tanulók létszáma: 12,5 tinédzserrel kell átl-

gosan egy tanárnak foglalkoznia.

Sikerült előrelépni a szak-képzés területén: megfelelő szakmai végzettségű pedagógusok adják le a tanórák közel 95 százalékát. Fokozódtak viszont a nehézségek a diákok között: a bentlakásos intézettel járó köztétéseket, az éjszakai, vasárnapi ügyeket, az osztott munkaidőt egyre kevesebben hajlandók vállalni. Az utóbbi időben kedvezőtlen jelek tapasztalhatók a pedagógusok foglalkoztatottságában: ma már a kötelező órák keretén belül jócskán megnőtt az egyéb tevékenységek aránya, a túlórák esetében pedig még kedvezőtlenebb a kép. Nem tanítási jellegű tevékenység — szak- kór, kíséret, korrepetálás stb. — a megtartott túlórák több mint egynegyede.

Nőtt a kereslet a magyar, a történelem, a technika és az idegen nyelv szakokat tanítókat iránt, s változatlanul nagy szükség van műszaki, közgazdász- mérnök- és művésztanárookra. A pályázatok meghirdetett állások 50–60 százalékát tudják betölteni, a fennmaradó hiánynyokat a megyében nyugdíjasok, képzés nélküliek, óraadók foglalkoztatásával tudják pótolni. Kevés gy-

sen levő pedagógusnő vállal munkát, a képzés nélkülieknél pedig arra igyekeznek törekedni, hogy az intézmények lehetőleg olyan embert alkalmazzanak, aki vagy már pedagógusképző intézetben tanult, vagy reális lehetősége van arra, hogy rövidesen beiskolázzható lesz. Nyugdíjba Csongrád megyében évente 120–140 pedagógus vonul.

A személyi feltételek dolgában legjobban Szeged áll, s általában a városok. Itt a krónikus hiányszakok kivételével megfelelően nevezhető a tanerő-ellátottság. A legtöbb gondot a városoktól távoli községek, kis települések okozzák, ahol nincs meg a letelepítés lehetősége, s az utazás is igen nehezen oldható meg.

A jövő feladatai között különösen fontos, hogy felülvizsgálják a pedagógusok óraterhelését, és a lehetőségek szerint megszüntessék az „egyéb tevékenységeket”, támogassák a továbbtanulást, a pedagógusképző intézetekben nappali tagozaton tanuló megyei ösztöndíjban részesüljenek, a kis településeken pedig segélyekkel, a pályakezdeknél felelmetlő összegű OTP-kölcsönökkel támogassák a letelepedést.

D. L.

Dzsesszklub

A Calcutta-trió (Kozma András, Molnár András, Lantos Zoltán) és a Szabó —Major duó lép föl a Szegei Dzsesszklub évadzáró foglalkozásán ma, pénteken este 7 órai kezdettel az Ifjúsági Házban. Mindkét együttes az indiai zene és a dzsessz ötvözetét alkotó „meditatív” muzsikát játszik.

Lakbérkönyvelés – számítógéppel

A szegedi IKV kezelésében levő épületek műszaki adatainak a bérlemények minden lényeges jellemzőjének nyilvántartása után január elsejétől a lakbérkönyvelést is a vállalat számítógépe bízta.

Az előkészületek a számítógépes feldolgozásra már hónapokkal ezelőtt megkezdődtek, először Tarján és Felsőváros, novemberben pedig az egész város bérlelt tájékoztatták a megváltoztatandó díjbeszedési rendszerről. (Egyidejűleg a bérlemények és lakók hiányzó adatainak beszerzése is megkezdődött.)

A változás lényege, hogy a befizetésekre ezentúl az adott hónapban nem elsejétől, hanem harmadikától lesz lehetőség, s a feldolgozás folyamatossága, pontossága érdekében 15-én befizetik a pénzbeszedést. A házfelügyelők és a díjbeszedők az eddigi módon jelentkeznek a lakbérekért, az 1985-ös esztendő második feléig azonban még nem tudnak számlát adni a pénz ellenében. A befizetéseket bérlelt lakbérkönyvben ismerik el, amíg az új nyom-

tatványok az IKV rendelkezésére nem állnak.

Előfordulhat, hogy a lakót a díjbeszedő nem találja otthon. Ekkor a Jósika utca 27. szám alatt, a házkezelési osztályon lehet lakbért fizetni, a pénzügyi órákban, azaz hétfőtől péntekig 8-tól 12-ig és délután egy órától háromig. Tekintettel arra, hogy a gépi adatfeldolgozás mintegy 24 ezer bérlelt érint, az IKV a befizetési határidő tartására kéri a kezelésében levő épületek lakóit. Mivel előfordulhat, hogy a bérleményre az adott hónapban érvényes lakbér a hónap második felében változik (például valamilyen átalakítás miatt), e módosítások mielőbbi bejelentésére szeretnénk ezúttal is felhívni az érdekeltek figyelmét.

A város területén levő négy házkezelési alközpont-

ban lehet a lakbérekkel kapcsolatos mindenféle észrevételeket bejelenteni. (Az egyes számú a Tieleki utca 3-ban található, oda tartozik a Lenin körút és a Tisza által határolt terület és Újszeged; a 2-es házkezelőség a Petőfi Sándor sugárút 3-ban a Lenin körúton kívül, a Tisza és a Madách utca közötti területet felelős. A tarjáni 101-es épületben levő irodát Tarján és Felsőváros lakói kereshetik fel; az Eszaki városrészi Rókus bérlelt pedig a Csongrádi sugárút 59-ben kaphatnak információt.) Az OTP-nél átutalási betétszámlával rendelkezők az eddigi módon fizethetik a lakbérüket. De nekik külön is tanácsoljuk: ha lakcímkük változik, időben jelezzék ezt, mert nyilván hosszabb időt vesz igénybe, mire az OTP-nél és az IKV-nál is bejegyzik a változást.

Olvastam, hogy...

...az ÁFOR kezdeményezésére az illetékes tárca vezetői jóváhagyták azt a rendelkezést, ami a társadalmi tulajdon elleni vétségek megelőzésére megbízhatóbb módon szabályozza a nagy fogyasztású külföldi dízel tehergépkocsik és kamionok gázolaj-kiszolgáltatását. A jövőben az ilyen járművek csak az országos főközlekedési utak mellett, kijelölt 20 nagy töltőállomáson vásárolhatnak hajtóanyagot.

Nagy fogyasztású külföldi dízel tehergépkocsim és kamionom nem lévén, a hír túlzottan nem vagyott mellbe. Teljesen véletlenül mégis tovább olvastam az ÁFOR tájékoztatóját, s az utolsó mondatban valószínűleg olvasóinkat is érdeklő információra bukkantam. Átdom tehát íme: „Természetesen a most kijelölt húsz speciális töltőállomá-

son gázolajból és háztartási tüzelőolajból a bel-földi értékesítés forint-kétszázéért megszűnik.”

A kijelöltek közül kettőre hívnam fel a sorok olvasójának figyelmét. Nem lehet ezentúl forintért gázolajat és hto-t venni a Dorozsmai úton, a városból kifelé menet a jobb oldalon levő töltőállomáson. (De szerencsére van másik kút, a bal oldali, ahol — mint Nagy Zoltántól, az ÁFOR kirendeltségvezetőjétől megtudtam — ezentúl nem este 9-ig, hanem éjjelnappal lesz kiszolgáltatás.) Gázolajból, fűtőolajból is. (Ugyancsak „kamionkút” lesz az E5-ös úton a határállomás előtti egyik töltőállomás, amelynek nyitvatartását ugyancsak folyamatossá teszik.) A kút ikerpárjánál vehetnek a hazai vásárlók gáz- és fűtőolajat.

(-péká-)

KISZ-esek képzése

Újszegeden, a KISZ-iskolán tartotta ide, utolsó ülését a KISZ Csongrád megyei bizottsága. A fiatalok megtárgyalták dr. Szilágyi Jánosnak, a bizottság titkárnak és Kmettykó Lajosnak, az iskola igazgatójának jelentését, amely az ifjúsági vezetők felkészítésének, továbbképzésének megyei tapasztalatait összegezte.

A politikai képzés új rendjéről három éve hozott határozatot a KISZ KB. Lényeges változásokat tartalmazott a rendelkezés: megszüntette például a sokfiatalt lekötő éves fölkesztéseket, a 6 hetes tanfolyamot 4-re csökkentette, a kezdő, újonnan választott alapszervezeti titkároknak 2 hetes alapképzést írt elő a szükséges elméleti ismeretek elsajátítása érdekében. A korszerűbb, a munka- és a tanulmányi időt is védő képzési formák bevezetése ellenére sem szűntek meg, sajnos, az évek óta meglévő problémák. Ezek közül is a legégetőbb, hogy az irányító KISZ-bizottságok még mindig kampány-szerű, adminisztratív feladatnak tekintik a beiskolázásokat. Tudatosabban kellene dönteniük a vezetői utánpótlás kérdésében is. Ugyanakkor kétségtelen tény, a magas fluk-

tuáció is oka, hogy sok alapszervezeti titkárnak hiányos az elméleti fölkesztültsége. A vitában szót kértek — Tóth Tamás, Nagyné Szénási Zsuzsa, Mihály János (testületi tagok), Szentgyörgyi Pál, Turcsikné Süli Mária (a bizottság titkárai) és Vinkler Erika, a KISZ KB agitációs és propagandaosztályának munkatársa — hangsúlyozták, a vezetőképzésben érvényesüljön jobban a személyes felelősség. A KISZ-bizottságok legye-nek kezdeményezőbbek, hogy a csökkenő szabad idő, a pályakezdési, megélhetési gondok mellett is vállalják a fiatalok a tanfolyamokon való részvételét. Csak jól fölkesztült vezetők tudnak megfelelni az egyre magasabb követelményeknek. A KISZ-iskolán további reális igényekre alapozó képzési formákkal kísérletezzenek, várhatóan ez javít a jelenlegi, ellentmondásos tapasztalatokon.

A megye középiskoláiban dolgozó KISZ-tanácsadó és -patronáló tanárok munkájáról, helyzetéről dr. Vasszelinová Agnes és Szentirmai László, a KISZ-bizottság munkatársai számoltak be. Rchony Anikó pedig a vásárhelyi mozgalmi-szervezeti kisértelről szólt.